

'זמן מתן תורתנו'

ב"מ לד

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. ריטב"א על מסכת בבא מציעא דף לד/א

אמר רבא נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה ותשלמני הרי פרה זו קנויה לך מעכשיו. וכ"ת אמאי איצטריך לאקנויי ליה הפרה גופה לגמרי ליקני ליה פרה לכפילא דהא קו"ל בעלמא דקל לפירותיו קני. י"ל ה"מ פירות דקל דעבידי דאתו אבל הכא דלא עבידי דאתי אפילו רבנן מודו דדקל לפירותיו לא קנה דכי היכי דמודה ר' מאיר בפירות דקל דאי לא עבידי דאתי לא קני ה"נ בדקל לפירותיו לרבנן היכא דלא עביד דאתי לא קני.

2. תוספות גיטין דף מב/ב

עבד שמכרו רבו לקנס כו' - מכר קנס של עבד לא מיבעיא ליה דאפי' לר"מ לא קני דהא לא עבידי דאתי כדקאמרי' וכ"ש לרבנן אלא במכרו רבו לקנס מיבעיא ליה דדילמא אפי' לרבנן קני להו כמו דקל לפירותיו כדאמרי' הא קאי שור והא קאי עבד או דלמא אפי' לר"מ לא קני דלא דמי [לפירות דקל] שהפירות יוצאים מגוף הדקל ועבידי דאתו אבל קנסא מעלמא אתי ולא עבידי דאתי:

3. רמב"ם יד החזקה - הלכות שאלה ופקדון פרק ח

(א) המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או אבדו אמר הריני משלם ואיני נשבע ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם למי שהיה הפקדון אצלו שהרי אמר אשלם חזרה הבהמה עצמה חוזרת לבעליה היא וגזותיה וולדותיה שאין זה השומר קונה שבח הבא מגופה אלא שבח הבא מאליו וכבר ביארנו שאין הגנב מחזיר גזות וולדות אלא לפני יאוש נשבע השומר ולא רצה לשלם ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם לבעל הפקדון ...

4. שפתי כהן על חושן משפט - סימן רצה

(י) שבח דמגופא. היינו גיזות וולדות ועיין עוד בטור ורמב"ם הרבה דינים מכפל ונ"מ גם בזמן הזה אי תפס או נתיקרה: (יא) דמגופא. ל' רמב"ם פ"ח מהלכות שאלה אמר הריני משלם כו' טבח ומכר כו' חזרה הבהמה עצמה חוזרת היא וגזותיה וולדותיה כו' ובכ"י הביא דברי תלמידי רשב"א שהביאו ראייה לזה מפ' הגוזל גבי תבעי' בעלים לגנב כו' שהבהמה עצמה חוזרת ואין ראייתם מוכרח ע"ש ודוק ומדברי התוס' ר"פ המפקיד סוף ד"ה כגון פירות דקל כו' משמע שגוף הפרה מכור לו רק דשבח דמגופא לא הקנה דה"ל כאומר לו חוץ משבח דמגופא ע"ש ודוק וקרוב לומר שגם הרמב"ם לא בא לומר שאף שהשומר רוצה דוקא הבהמה חוזרת לבעליה אלא משום דמיירי התם באמר הריני משלם ולא שילם קאמר חזרה הבהמה עצמה ולא טבח ומכר חוזרת עם גיזותיה וולדותיה שהרי לא שילם עדיין ומסתמא אינו מקפיד על גוף הבהמה (אלא) רק על הדמים לכך נקט סירכא דלישנא חוזרת היא וגזותיה כו' ודו"ק עוד פסקו הרא"ש והטור ור' ירוחם כלישנא קמא דרבא דאפילו היתה עומדת באגם סמוך לגניבתה קנה השומר שבחא דמעלמא ואע"ג שנלע"ד שהכרעת הרא"ש אינה מכרעת מ"מ נלפע"ד מטעם אחר לפסוק כן כיון דרבי זירא משמע דס"ל הכי וכ"כ הרב המגיד לדעת הרמב"ם והיינו שלא חילק הרמב"ם בין עומדת באגם או לא:

5. ספר קצות החושן סימן רצה ס"ק ד

ובזה נראה ליישב דברי הרמב"ם שכתב (בפ"ח מהלכות שאלה ה"ל א) ז"ל: חזרה הבהמה עצמה חוזרת לבעלים היא וגזותיה וולדותיה שאין זה השומר קונה שבח הבא מגופה אלא שבח הבא מאליו עכ"ל. ותמוה עליו דהא פריך לה בש"ס (ב"מ לג, ב) והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ומשני נעשה כאומר פרה זו לכשתגנב ותרצה ותשלמני קנויה לך מעכשיו, כיון דגם לפי ס"ד דמקשה דהא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם סבור דמקנה ליה מעכשיו, דהא מעות אינו קונה אלא משום דסבור דמקני ליה פרה לכפילא ולזה מקשה דה"ל דבר שלא בא לעולם, וא"כ מה דמתרץ (ב"מ לד, א) הרי פרת קנויה לך מעכשיו היינו דמקנה לו לגמרי גוף הפרה, וא"כ היכי כתב הרמב"ם דפרה חוזרת וא"כ אינו אלא פרה לכפילא דכה"ג עלתה בתיקו גבי מוכר עבדו לקנס וכ"כ הרמב"ם (פ' כג מהלכות מכירה ה"ל ג) ע"ש. ולפי מ"ש נחא דודאי למאי דס"ד דינו מקנה לו שום שבח מן הפרה אלא הכפל, וכדפריך עלה אי הכי אפי' גיזות וולדות נמי אלמא ס"ד דינו קונה שום שבח, א"כ פרה לכפילא ה"ל דבר שלא בא לעולם כמו מוכר עבדו לקנס, ואפי' הוי שותף עמו לקנסו וכמ"ש הרשב"א לא מהני כיון דאפי' מוכר עבדו לגמרי אם אין בו שום פרוטה ואינו אלא לקנס אינו מכור, אבל למסקנא דמסיק שבחא דמעלמא עביד אינש דמקני א"כ מקנה לו כל שבחא דמעלמא. וכה"ג דאית ביה בגוף העבד דין ממון למידי ושפיר איתיה במכירה זוכה נמי בקנס כיון דגוף העבד שלו. וממילא נמי היכא דהוא שותף הרי הוא לקונה כמו שלו לגמרי במאי דאתנו ביניהם וכמ"ש. א"כ תו אינו צריך לומר דמקנה לו גוף הפרה לגמרי וסגי לה פרה לשבחא דאתי מעלמא וכמ"ש ודו"ק היטב:

6. פני יהושע על בבא מציעא - דף לד ע"ב

בתוספות בד"ה הריני משלם כו'. תימה היאך ישלם הא אין אדם מוריש קנס לבניו כדתנן ריש פרק נערה עכ"ל. בפרק מרובה (ב"ק דף ע"ב ע"ב בד"ה סיפא) כתבו התוספות בשם ר"י הלבן דההיא דפרק נערה לא איירי אלא לענין קרבן שבועה ע"ש באריכות. ועוד כתבו שם בתירוץ ראשון דרבא ור"נ פליגי אסוגיא דפרק נערה וס"ל דכל קנס מוריש לבניו לבר מקנס בתו

דאונס ומפתה ע"ש, וא"כ תמיהתם כאן ע"כ לא קאי אלא לתירוץ האמצעי שכתבו שם דההיא דפרק מרובה איירי כשעמד בדין ע"ש, אלא דאף לפי"ז קשה דהכא נמי משכחת לה שפיר שאמר האב הריני משלם והוכר הגנב ועמד בדין ונתחייב כפל ואחר כך מת הנפקד עד שלא שילם הגנב ואמרו בני הנפקד אין אנו משלמין וקמיבעיא לן אי אמרינן מיהדר קא הדרו בהו וחזר הדין הכפל להמפקד כשמוציאין מן הגנב או אמרינן דחויי קא מדחי ליה, ויש ליישב וצ"ע. אמנם מתוך לשון הכ"מ (בפ"ח מהלכות שאלה ה"ה) נראה דלא שייך נמי בכה"ג אין אדם מוריש קנס לבניו דבנים לאו מכח אביהם קא זכו אלא מחמת התשלומין דידהו והו"ל כאילו התנה מעיקרא לכשתשלם את או בניך אחר כך יקנו למפרע סמוך לגניבתה כך נראה לי מתוך דברי הכ"מ, אבל מה שכתב שם סברא זו בפירוש רש"י בשלמו לבנים צריך לי עיון ודו"ק:

7. הרי"ף על מסכת בבא מציעא דף יח/ב

אמר השומר איני משלם וחזר ... כל אלו עלו בתיקו, וחולקין, דק"ל ממון המוטל בספק חולקין, והני מילי בארץ ישראל, אבל בבבל קנסא הוא ולא מגבינן ליה, ואי קדים חד מיניהו ותפס לא מפקינן מיניה בין בבבל בין בארץ ישראל

8. נמוקי יוסף על הרי"ף בבא מציעא דף ט/א

שאל מן האשה. ... תיקו וכיון דסלקו בתיקו ה"ל ממון המוטל בספק וחולקין דליכא למימר הכא אוקי ממונא בחזקת מריה קמא (א) דכפילא לא איתחזק בידא דחד מינייהו אלא ה"ל כמתליף (דף ק). פרה בחמור וילדה דקי"ל כסומכוס דאמר יחלוקו. וכתב הרי"ף ז"ל דהא דאמרינן חולקין ה"מ בארץ ישראל אבל בבבל קנסא הוא ולא מגבינן ליה ואם קדם חד מינייהו ותפס לא מפקינן מיניה בין בבבל בין בא"י:

9. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן ב

כל אלו עלו בתיקו וחולקין. דקיימא לן ממון המוטל בספק חולקין. ונפקא מינה האידנא אע"פ שאין דנין דיני קנסות אם תפס לא מפקינן מיניה. או אזמניה לדינא לא"י. ותמיה לי על רב אלפס שכתב כאן דקיימא לן ממון המוטל בספק חולקין ובפרק שור שנגח את הפרה פסק כרבנן דאמרי המוציא מחבירו עליו הראיה. ואפשר דגבי כפל ליכא חזקה הלכך לכ"ע חולקין. אבל אין לשונו משמע כן מדקאמר דקיימא לן משמע דאיכא פלוגתא ופסק כמאן דאמר חולקין. ועוד נראה דודאי חזקה איכא כיון דמספקא לן אי אקני בהמה לכפילא אוקי בהמה בחזקת בעליה ולא הקנה לו. והכי הלכתא וכן פסקו התוספות דהלכתא כרבנן:

10. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף לד/ב

וזה לשון הריטב"א, מי נשבע וכו'. פירוש רש"י, ויפסלנו לעדות ולשבועה. ואיכא דקשיא ליה, וכי עבדינן תקנתא לרמאי. ויש לומר, דלאו תקנתא לרמאי היא, דדילמא האי לא קים ליה בשווייה שפיר כיון דליתיה גביה מזמן מרובה, ואמר טפי משווייה בדדמי. ורבינו חננאל פירש, שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון, ונמצא שנשבע זה לבטלה או שנתחלל שם שמים על ידינו. ולישא דגמרא דייק טפי כרש"י, דאמרינן דילמא טרח ומייתי לה, דאלמא משום חשש פיסולו אנו חוששים שיטרח ומייתי לה, דאלו לא הוה חיישין להכי, משום חשש שבועה לבטלה או שיתחלל שם שמים על ידינו לא הוה לן למימר דילמא טרח כולי האי ומייתי לה, וכן פירש מורי. עד כאן:

11. ריטב"א על מסכת בבא מציעא דף לד/ב

שם אמר רב הונא ומשביעין אותו שבועה שאינה ברשותו. כתב הר"מ בהל' שאלה ופקדון פ"ו שומר חנם שאומר הריני משלם ואיני נשבע אם הי' הפקדון דבר שכל מינו שוה ומצוי בשוק לקנות כמותו כגון פירות או יריעות של צמר או של פשתן השוות בכל ענינים או קורות שאינן מצויירות וכל כיוצא בהם הרי זה משלם ואינו נשבע אבל אם היה הפקדון בהמה או בגד מצוייר או כלי מתוקן או דבר שאינו מוצא כמותו לקנות בשוק חוששין שמא עיניו נתן בו ומשביעין אותו בתקנת חכמים שבועה בנקיטת חפץ שאינה ברשותו ואח"כ משלם. וצ"ע כי אע"פ שמוצא לקנות כמותו בשוק (כי) שמא אינו רוצה לטרוח או שמא זה שנפקד אצלו יותר חשוב וטוב בעיניו ממה שירצה לקנות.

12. ספר אור שמח - הלכות מלוה ולוה - פרק יג - הלכה ד

הלכה ד - המלוה חבירו על המשכון אובד או נגנב כו': כל ההלכה משנתנו היא, ויש לעיין באומר סלע הלוייתך ושקל היה שוה והלה אומר סלע הלוייתני וסלע היה שוה אמאי פטור ליהימן המלוה במיגו דאי בעי אמר נאנסו ואז היה נשבע ושקיל כל הסלע מיד הלוה, ליהמניה השתא בשבועה ליטול השקל מיד הלוה, ויש לומר דמיגו להוציא לא אמרינן.

'זמן מתן תורתנו'

1. רמב"ם יד החזקה - הלכות מכירה פרק יא

(טז) חייב עצמו בדבר שאינו קצוב כגון שאמר הריני חייב לזון אותך או לכסות חמש שנים אע"פ שקנו מידו לא נשתעבד שזו כמו מתנה היא ואין כאן דבר ידוע ומצוי שנחנו במתנה וכן הורו רבותי.

2. בית הלוי על שמות פרק יט פסוק ה

הנה ידוע דעת הרמב"ם (הלכות מכירה פי"א הל"ה ט"ז) דהמחייב עצמו בדבר שאינו קצוב לא חל עליו החיוב והשיעבוד כלל ואם יקבל בקנא"ס שהוא יהיה מחוייב לעשות כל מה שיצוה עליו חבירו לא חל עליו החיוב כיון דבעת הקבלה לא ידע מה שיאמר לו פלוני. וא"כ ישראל שקיבלו על עצמם החיוב קודם שידעו הפרטים לכאורה היאך חל עליהם החיוב (וכבר ראיתי שהעיר בזה בחיבור אחד ושכחתי שמו) ובפרט על תושבע"פ שהיא בלא סוף וכמבואר היאך יחול החיוב. והתירוץ לזה כבר בארנו בספר בית הלוי (דרוש יז) דאע"ג דהמקבל עליו לעשות כל מה שיאמר פלוני לא חל החיוב מ"מ הרי יכול כל אחד למכור את עצמו לעבד לחבירו או לפועל והרי הוא מחייב עצמו לעשות כל מה שיאמר לו אדונו, רק החילוק בזה הוא פשוט דהמחייב עצמו הרי עיקר הקבלה הוא החיוב אבל עצם גופו לא הקנה לחבירו והחיוב הרי הוא אינו ידוע לו ואינו קצוב. אבל המוכר עצמו לעבד אינו מקבל עליו שום חיוב רק מקנה גופו לרבו ובזה שפיר חל הקנין, וכיון דהגוף נעשה של הרב הרי ממילא מחוייב לעשות כל מה שיאמר הרב וזה פשוט, ומש"ה חל הקבלה על ישראל דהם לא קיבלו על עצמם התורה בגדר חיוב ושיעבוד רק הקנו גופם להתורה ולעבודתו יתברך, וזהו שאמר הכתוב ושמרתם את בריתי דזה קאי על שבע"פ והיא אין לה קצבה, וע"כ אמר והייתם לי סגולה מכל העמים, שתהיו קנויים לי ועוסקים בתורה שיהיה לי בכם קנין הגוף לא חיוב גרידא. וזה הוא ההבדל שיש בין ישראל ובין בני נח, דבבני נח גם בהני שבע מצות שמחוייבים בהם אינם עליהם רק בגדר חיוב שהם חייבים לקיימם ולא שגופם קנוי להמצות. אבל ישראל הקנו גופם להתורה וזהו שמסיים הכתוב והייתם לי סגולה מכל העמים, דבבחינה זו יהיה הבדל ביניכם ובין בני נח גם בהדברים שגם הם חייבים בהם, דהני שתי בחינות שהם אחת דהיינו הך שבע"פ ושהקנו גופם להתורה היא הנותנת הבדל ביניכם:

3. ספר משלי פרק טז

(כו) נִפְשׁ עֵמֶל עֵמְלָה לֹא פִי אָכַף עָלָיו פִּיהוּ:

4. רש"י משלי פרק טז פסוק כו

(כו) עמלה לו - לצרכו הוא עמל. כי אכף עליו פיו - כשפיהו כופהו ותובע לו מאכל אז עמלו עומדת לו שאכל מה שעמל כבר:

5. ביאור הגר"א - משלי פרק טז פסוק כו

פש עמל וגו' כמ"ש אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת והיינו שלומדין לאדם בבטן אמו כל התורה מה שיהיה ביכולת האדם להשיגה כל ימי עמדו בזה העולם וזהו כי לכך נוצרת וז"ש יגעת ומצאת תאמין כי מה שהיה ואבד יוכל להמצא וזהו כי אכף עליו פיהו כלומר פיהו שלמד כל התורה קודם בואו לאויר העולם הוא מכיפו ומכריחו שיעמול במע"ט הרבה כי צריך לעשות הרבה יותר מלימודו כמ"ש יותר מלימודך עשה כל הלומד תורה ואינו מקיימה כו' ועוד שפיהו מכריחו ללמוד תמיד למצוא אבידתו:

ב"מ לה

1. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף לה/א

והריטב"א כתב, וזה לשונו, כל לא ידענא פשיעותא היא. פירושו, אמרינן כל, לרבות אפילו היכא דאמר יודע אני שהנחתים במקום המשתמר אלא שאיני זכור מקומם, דאפילו הכי חשיב פשיעותא, כי היה לו להניחו במקום שיוכל ליתנו לו כשיתבענו ממנה ומכאן דין רבינו בסרסור שנתנו לו חפץ למשכן, ואחר כך אמר איני יודע היכן משכנתיו, שהוא חייב, ואפילו היה סרסור בחנם, וכל שכן אם היה בשכר, עד כאן:

2. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף לה/א

וזה לשון הרשב"א ז"ל, בכל הספרים גרסינן דאי הוּו כיפי מעיקרא. ולפי גירסא זו דוקא בשנמצאו ברשותו של נפקד הוא דהויא שומא בטעות, אבל אלו נאבדו ואחר כך נמצאו לאו שומא בטעות היא, אלא כדון נשומה, כיון דבשעה שהיה לו להחזיר הכיפי נאבדו ממנו, ונפקא מינה, לדידן דקיימא לן דשומא הדרא לעולם, דאי הוּו כיפי ברשותיה, אף על פי שקדם הלה וזבנה או אורתה או יהבה במתנה, אפילו הכי הדרא, דשומא בטעות הוא. אבל אי לא הוּו ברשותיה, אלו נאבדו אף על גב דאשתכחו לבסוף, שומא מעליא הוא, ואי זבנה או יהבה במתנה לא הדרא, וכן נראה מדברי רש"י. ואף רבינו חננאל ז"ל כתב שלא אבדו וקיימא לן, פקדון כל היכא דאיתיה ברשותיה דמריה איתיה. אבל הרמב"ם והרמב"ן ז"ל כתבו, דהוא הדין לנאבד וכיון וכו':

3. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן ד

והא דאמרינן דשומא הדרא היינו דוקא במקרקעי אבל במטלטלי לא.

4. סמ"ע על חו"מ - סימן קג

(יג) מסלקין אותו כו'. משום דכתיב ועשית הטוב והישר הטוב זו לפנים משורת הדין שיחזור זה לקרקעו ודוקא קרקעות שקרויים נחלה ועומדות לדורות משא"כ מטלטלים:

5. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן ד

והא דאמרינן דשומא הדרא היינו דוקא במקרקעי אבל במטלטלי לא. ובמקרקעי נמי דוקא בשלא השביח המלוה או שלא נתייקרו הקרקעות. אבל נתייקרו הקרקעות לא מסתבר כלל שיצפה הלוה כל ימיו אם יתייקרו הקרקעות שיפדה קרקעו ואיכא נעילת דלת בפני לוויין.

6. טור חושן משפט סימן קג

אם השביח הקרקע מאיליו כגון דאייקור ושוה כפלים. כיון שומא חוזרת לעולם הרי המעות אצל הלוה עדיין כמלוה ואם יטול המלוה אותו שבח דממילא הוה ליה כנוטל שכר המתנת מעותיו והוה ליה כריבית: אבל שבח הבא מחמת הוצאה נוטל ונשבע כדון כל יורד ברשות:

7. הרי"ף על מסכת בבא מציעא דף יט/ב

פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמ' הדרא וחד אמ' לא הדרא... וקיימא לן דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המקל, הילכך אי אגבייה הלוה למלוה מדעתא דנפשיה שלא בבית דין לא הדרא.

8. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן ד

פליגי רב אחא ורבינא ... וקיימא לן כל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המקל הלכך לא הדרא ולא מפקינן מיד המחזיק.

9. ריטב"א על מסכת בבא מציעא דף לה/ב

אגבייה בחובו. פליגי בה רב אחא ורבינא. כלומר שהלוה נתן מקרקעותיו למלוה בחובו. ופסק הרב אלפסי ז"ל הלכתא כמ"ד לא הדרא (לא מצאנו כן בהלכות שלנו) דמיקל. והב"ה חולק על זה וכתב דמ"ד הדרא הוא דמיקל טפי דקרקע בחזקת מלוה קיימא מן התורה ורבנן הוא דאמרו הדרא הוא משום ועשית הישר והטוב הלכך אי הוּו לחומרא היה הלוה מוציא מחברו המלוה שהוא מוחזק בקרקע והשתא דאמר הדרא נמצא דמיקל דמוציאה מחזקת מלוה והלכתא כמאן דמיקל והלכך הדרא:

10. פני יהושע על בבא מציעא - דף לה ע"ב

במשנה השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר כו'. לכאורה יש לדקדק אמאי נקט האי דינא בשוכר ושואל ושביק למפקיד דאירי ביה בריש פירקין והוּו מצי למיתני האי דינא במפקיד אצל חבירו בהמה והשכירה לאחרים (וכגון שנתן לו רשות

להשכירה מדעתו דהכי מוקמינן נמי לקמן גבי שואל כה"ג) ונגנבה דשייך נמי האי פלוגתא דר"י ורבנן כשנגנבה או נאבדה אצל השוכר דשוכר משלם לנפקד והנפקד נשבע למפקד שנגנבה דבין למאי דס"ד מעיקרא דבשבועה קני לה ה"נ קני לה בשבועה ואף למסקנא דמשעת מיתה הוא דקני לה ה"נ משעת גניבה קני לה הנפקד. מיהו איכא למימר דדוקא במתה שאינה בעולם פקע שם בעלים ראשונים ממנה וקנאה השוכר משא"כ בנגנבה דאע"ג דשומר חנם פטור מגניבה מ"מ עדיין שם בעלים הראשונים עליה כל היכא דאיתא ביד הגנב שאם יוכר הגנב תחזור הפרה לבעלים ואם כן השתא נמי שמשלם השומר שכר חליפי הפרה שהיא ביד הגנב נקנית הפרה לשומר שכר ואם כן המעות חוזרים לבעלים הראשונים ולא לנפקד. ועוד י"ל דבמפקד שנתן רשות לנפקד להשכירה לאחרים תו לא הוי הנפקד שומר חנם אלא שומר שכר שהרי מקבל שכר.

11. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף לה/ב

והיכא דלא הוה שוכר בשעה שמתה אי איכא עדים יביא עדים ויפטר. והשואל כשר לעדות זו דהא אינו נוגע בעדות. ואם אין שם עדים אומר רבינו הרמב"ן נשבע השוכר שאינו יודע אם מתה כדרכה או אם נגנבה ויפטר דהוה ליה כאומר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע אם הלוייתי שהוא פטור. אבל הראב"ד סובר דאי ליכא עדים ואינו יכול לישבע חייב לשלם דהוה ליה כאומר איני יודע אם פרעתוך שהוא חייב. ולקמן בפרק השואל יתברר זה בסייעתא דשמיא הריטב"א:

12. ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת כתובות דף סה/א

(ריז) ולענין ריפוי כתב הרמב"ם דינתן להבעל, דהוא חייב ברפואתה, ומזה היה נראה לכאורה בשורף ביתו של חברו והבית היה בטוח באחריות, באופן שההפסד מגיע למקבלי האחריות ולא לבעה"ב, צריך המזיק לשלם לבעלי האחריות, כמו הכא דמשלם הריפוי לבעלה. וקשה, דבמעוכב גט שיחרור מבואר בגמרא דאי קנסא לרבו גם חבלה לרבו, דמה לי קטלא כוליה מה לי קטלא פלגא. כמו שכ' בתוס' גיטין דף מ"ב, ולכאורה לא דמי כלל, דתשלומי קנס אינו בשביל ההפסד וכיון דמיקרי אדונו צריך לשלם לו, אבל בתשלומי חבלה דהוא בשביל ההפסד למה ישלם לרבו דאין לו שום הפסד דכל ההיזק הוא להעבד, וכן בשוכר פרה והשאילה ומתה כדרכה, דס"ל לת"ק דהשואל משלם לשוכר, אף דהשוכר לא הפסיד רק זכות שכירותו ולא גוף הפרה, ומוכח מזה דתשלומי ניזקין אינן למי שההיזק שלו, אלא למי שהוא בעלים על זכות התשלומין, וה"נ בריפוי ראוי לשלם לאשה אף שההפסד הוא לבעל:

13. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן ה

מתני' השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר. אמר רבי יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו. אלא תחזור פרה לבעלים הראשונים טעמא דרבי יוסי משום דחשיב שוכר כאילו השאילו בשליחות המשכיר הלכך דין המשכיר עם השואל:
גמ' [דף לו ע"ב] אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי. ואף על גב דהא שקלא וטריא (דף לה ע"ב) דרבי זירא ורב אחא מדיפתי ורבינא ומר בר רב אשי אליבא דרבנן בההיא דפעמים שהבעלים משלמין כמה פרות נפקא מינה גם לרבי יוסי כגון היכא דמשכיר אמר לשוכר אם תרצה תשאילנה ויהיה דינך עם השואל ויהיה דיני עמך כאילו לא יצאת מרשותך. והלכתא כמר בר רב אשי דאמר שם שאלה אחת היא ושם שכירות אחת היא: